

До спеціалізованої вченої ради
Д 58.082.04 Західноукраїнського
національного університету
46009, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11а

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертацію Бойка Петра Григоровича
на тему «Європейські стандарти адміністративно-правового
забезпечення діяльності прокуратури в Україні», подану на здобуття
наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 –
адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Сьогодні ми є свідками трансформаційних процесів вітчизняного законодавства у різних галузях, що пов'язані із необхідністю його адаптації, уніфікації із європейськими стандартами, а в деяких випадках і нормами. Але водночас важливим напрямком є реформування та приведення до європейських стандартів організації та діяльності апарату держави, а надто органів, які задіяні у процесі здійснення кримінального правосуддя та проводять нагляд за додержанням законів органами, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове слідство тощо. Тобто органів прокуратури.

У нашій державні ще у 1991 році був прийнятий Закон «Про прокуратуру», який діяв двадцять чотири роки. Проте у 2014 році він був замінений на новий, що відображав євроорієнтоване реформування органів прокуратури. Разом із ним були внесені зміни до процесуального законодавства, що суттєво реформували механізм реалізації прокуратурою України функції представництва інтересів громадянина та держави в суді.

Необхідно також зазначити, що одним із перших національних правових актів, який визначив стратегію інтеграції нашої країни до Європейського Союзу, став Указ Президента України 103 від 11 червня 1998 року № 615/98 «Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу», в якому зазначено, що адаптація законодавства України передбачає реформування її правової системи та поступове приведення у відповідність із європейськими стандартами і охоплює приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, охорону життя та здоров'я, навколишнє природне середовище, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, транспорт, а також інші галузі, визначені Угодою про партнерство та співробітництво. Важливим чинником реформування правової системи України слід вважати участь України у конвенціях Ради Європи, які встановлюють спільні для цієї організації та Європейського Союзу стандарти.

Проте варто відмітити, що ЄС не ставить і не може ставити перед нами як країною-кандидаткою на вступ специфічні вимоги чи побажання до структури чи повноважень органів прокуратури. Адже різна організація органів прокуратури у країнах ЄС є свідченням того, що розвиток інституту прокуратури залежить переважно від бажання самої країни. Тим не менше, у

будь-якому разі прокуратура має бути ефективною, компетентною, незалежною, авторитетною та належним чином виконувати функції і завдання, для яких вона утворена. І саме на досягнення цих показників спрямовані стандарти організації та діяльності органів прокуратури. І саме цьому питанню присвячене дисертаційне дослідження Бойка Петра Григоровича, що представлено до захисту.

Актуальність проведення компаративного аналізу стандартів адміністративно-правового забезпечення прокуратури України та країн-членів ЄС, дослідження проблеми формування стандартів прокуратури України шляхом застосування досвіду європейських країн зумовлена також станом наукової розробки проблеми. Незважаючи на існування у вітчизняній та зарубіжній правовій науці значної кількості наукових робіт присвячених дослідженням стандартів діяльності прокуратури, проблемам реформування, спроба комплексної монографічної розробки проблематики компаративістського аналізу стандартів діяльності прокуратури України та країн-членів ЄС, а також проблематики реформування адміністративно-правового регулювання прокуратури України у контексті міжнародного досвіду зроблено уперше.

Таким чином актуальність роботи є беззаперечною. Вона обумовлена, з одного боку, важливістю створення ефективної системи органів прокуратури, а з іншого – наявністю теоретичних та практичних правових проблем, пов'язаних із впровадженням європейських стандартів їх організації та діяльності.

Наукова новизна одержаних результатів. Оцінюючи основні здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати на окремі результати, що є новими. Так, заслуговує схвалення запропоноване автором узагальнення доктринальних підходів до формування нової парадигми стандартизації адміністративно-правового регулювання діяльності прокуратури.

Слушним видаються положення про класифікацію стандартів адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури, яка включає: стандарти незалежності прокуратури, стандарти відкритості та прозорості органів прокуратури, стандарти професійного розвитку, стандарти забезпечення довіри громадян, стандарти етики і доброчесності прокурорів, стандарти забезпечення незалежності прокурорів, стандарти розвитку прокурорського самоврядування.

1) Доведеною і обґрунтованою вважаємо позицію автора, про існування чотирьох моделей стандартизації адміністративно-правового статусу прокуратури в системі органів державної влади. Перша модель ґрунтується на тому, що прокуратура є незалежним органом. Друга – характеризується тим, що прокуратура може бути частиною виконавчої влади, та керується спільними із нею стандартами правового забезпечення. Особливістю третьої моделі є визнання прокуратури частиною судової влади та керується спільними із нею стандартами правового забезпечення. Четверта модель – прокуратура як структурний підрозділ законодавчої влади та керується спільними із нею стандартами правового забезпечення;

Обґрунтованим вважаємо висновок про концептуальні засади Проекту Наказу Генерального прокурора «Про затвердження Стандартів діяльності

прокуратури в сфері забезпечення прав людини», на нашу думку, це дозволить розширити обсяг правових засобів захисту прав людини.

У тексті дослідження дисертантом вміло обґрунтовується на основі глибокого аналізу іноземного досвіду багатьох держав які саме стимулюючі елементи мають бути офіційно закріплені в нормах законодавства.

Цілком погоджуємось із пропозицією автора щодо необхідності удосконалення напрямів реформування адміністративно-правового регулювання діяльності прокуратури в Україні.

Загалом, пропоновані положення, що виносяться на захист є авторськими, чітко сформульовані, логічні, науково виважені та обґрунтовані впродовж роботи, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

Ступінь обґрунтованості наукових положень дисертації та їх достовірність. Детальне ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи Бойка П.Г. дає підстави стверджувати, що у проведеному науковому дослідженні запропоновано актуальну концепцію впровадження європейських стандартів діяльності прокуратури в Україні.

Обґрунтовуючи ті чи інші положення, автор опирається на дослідження вітчизняних та іноземних вчених, вміло обґрунтовує власні судження, висновки та пропозиції.

Поставлена мета на підставі аналізу чинного законодавства, теоретичних положень юридичної науки, узагальнення практики та зарубіжного досвіду, розробити теоретико-методологічні та концептуальні засади стандартизації діяльності прокуратури спорів є досягнута, а завдання, що ставив перед собою дисертант – виконані.

Аналіз змісту дисертації засвідчує, що її автор володіє належним рівнем проведення наукового аналізу, узагальнення та формування обґрунтованих висновків. Дисертантом проаналізовано значний масив літературних джерел (260 найменувань), на кожне з яких дано вірне посилання. Вказане засвідчує не лише академічну добросовісність автора, а й глибину проведеного ним дослідження.

Заслуговує на схвалення ґрунтовний аналіз іноземного досвіду не лише впровадження оновленого механізму впровадження стандартів діяльності прокуратури, а й практики стимулювання його використання, що підводить до обґрунтованих висновків про доцільність його використання в національних умовах.

Теоретичні та практичні висновки, що містяться в дослідженні, спрямовані не лише на вирішення виявлених в ході дослідження проблем, а й можуть стати підґрунтям для подальших наукових пошуків у досліджуваній сфері відносин.

У процесі здійснення дисертаційного дослідження використано цілу систему методів наукового пізнання, зокрема діалектичний, формально-логічний і структурно-функціональний, логіко-семантичний, прогностичний, наукової абстракції, методи аналізу та синтезу, системно-структурний. Структура і зміст роботи відповідають меті, завданням, об'єкту та предмету дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг

дисертації становить 235 сторінок, що відповідає вимогам МОН України до подібного виду робіт.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. У Вступі дисертації обґрунтовано актуальність теми, її зв'язок з науковими програмами, темами, планами, окреслено основні методи наукового дослідження. Встановлено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, сформульовано положення, які становлять наукову новизну, визначено практичне значення одержаних результатів, а також дані про апробацію результатів дисертації.

Розділ 1. «Гносеологічні засади дослідження стандартів правового забезпечення діяльності прокуратури в Україні як категорії науки адміністративного права» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 1.1. «Гене́за дослідження стандартів діяльності прокуратури в адміністративно-правовій традиції України» зазначено, що сучасна модель прокуратури в Україні дуже відрізняється від радянської моделі прокуратури наглядного типу, адже змінився правовий статус прокурорів, стандарти організації та діяльності прокуратури.

Аналіз значної кількості наукових робіт дозволив зробити висновок про стан фундаментальних теоретичних основ дослідження європейських стандартів представництва інтересів громадян та держави органами прокуратури, виявити загальні проблеми організації управління роботою прокурорів. Адже, у досліджуваних наукових працях без уваги залишаються організаційні стандарти діяльності прокуратури, особливості організації роботи різних структурних підрозділів прокуратури, їх взаємодії з урахуванням сучасних європейських стандартів діяльності у цій сфері; оптимізація організації представницької діяльності прокуратури тощо. Встановлено, що зазначена проблематика не стала предметом комплексного дослідження, що в свою чергу не сприяє підвищенню ефективності та результативності діяльності у зазначеній сфері. Шлях, який Україна обрала для приєднання до ЄС, передбачає складну та довгострокову реструктуризацію загальнодержавного механізму.

У науковій роботі зазначено, що під час побудови демократичного суспільства в Україні було визнано необхідність розробки стандартів реформування прокуратури, передбачаючи в процесі зміни її організаційної трансформації та виконуваних функцій. З огляду на це, аналізуючи наукову літературу з обраної проблеми, доцільно виокремити групу наукових праць, присвячених теорії прокурорської діяльності, дослідженню місця, ролі та місця прокуратури в системі державних інституцій, взаємозв'язок та взаємодія прокуратури з іншими елементами державного апарату, теоретичні та прикладні аспекти дослідження стандартів функціонування прокуратури.

У підрозділі 1.2. «Еволюція основних моделей розвитку стандартів адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури» здійснено аналіз історичних етапів становлення і розвитку стандартів адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури.

Шляхом проведення комплексного аналізу встановлено, що еволюція міжнародних стандартів прокуратури триває з 1990 року: на першому етапі з 1990 по 2005 рік відбувалося становлення загальних стандартів діяльності служб обвинувачення; на другому етапі починаючи з 2005 року і дотепер – вона

охоплює окремі аспекти стандартизації адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури і у тому числі її діяльність у сфері захисту прав та законних інтересів громадян.

Визначено, що правовою основою організації та діяльності прокуратури в державах-членах ЄС зазвичай є конституції, спеціальні законодавчі акти, окремі закони (постанови, накази) про судоустрій, процесуальне право, право міжнародних та регіональних організацій, спеціальні закони про прокуратуру. В Україні давно стоїть питання про визначення місця прокуратури в системі державної влади. У зв'язку з цим науковці зазначають, що основним недоліком конституційно-правових положень щодо статусу прокуратури є відсутність чіткого визначення її положення та ролі в державному апараті.

У підрозділі 1.3. «Зміст та структура стандартів адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури» запропоновано авторське визначення стандартів адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури, досліджено порядок її утворення, реорганізації, ліквідації, визначено функції та завдання прокуратури.

Обґрунтовано, що елементами адміністративно-правового статусу прокуратури України є встановлені законом цілі, завдання та функції, компетенція, організаційно-структурні складові та відповідальність.

У роботі зазначено, що основними ознаками адміністративно-правового статусу прокуратури є: встановлення адміністративно-правових норм, що визначають права та обов'язки працівників прокуратури, визначення статусу органу прокуратури в системі державних органів, окреслення механізму реалізації нею владних повноважень.

Зроблено висновок про те, що до стандартів адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури у сфері захисту прав людини необхідно віднести: стандарти забезпечення законності досудового розслідування, стандарти проведення досудового розслідування у розумний строк, стандарти проведення прокурором слідчих, розшукових та процесуальних дій особисто, стандарти дотримання прав потерпілих, стандарти запобігання безпідставному кримінальному переслідуванню, стандарти обґрунтованості проведення обшуку, стандарти законності проведення обшуку, стандарти законності накладення арешту на майно, стандарти зберігання речових доказів, стандарти забезпечення кримінального провадження, стандарти забезпечення законності негласної слідчої (розшукової) діяльності, стандарти забезпечення права на свободу та особисту недоторканість, стандарти забезпечення гарантій права на захист, стандарти забезпечення законності досудового спеціального розслідування.

Розділ 2 «Стандарти організації та діяльності органів прокуратури в країнах-членах ЄС» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1. «Поняття та правова природа стандартів прокурорського нагляду в країнах Європейського Союзу», аналізуючи правову природу стандартів прокурорського нагляду в країнах Європейського союзу, визначено специфічні для діяльності прокуратури додаткові організаційні стандарти:

а) колегіальність вимагає залучення кількох прокурорів для обговорення більшості рішень;

- б) децентралізація ілюструється відмінністю повноважень магістратів прокуратури;
- в) рівність безпосередньо пов'язана з принципом рівності перед законом;
- г) безоплатність не виключає існування судових витрат;
- д) нейтралітет – наслідок вимоги неупередженості та незалежності – який гарантує, що прокурор, застосовуючи принцип верховенства права, не піддається впливу зовнішнього тиску чи власних думок.

Встановлено, що міжнародні стандарти діяльності прокуратури повинні бути розроблені з урахуванням національних правових традицій, рівня правосвідомості та правової культури громадян України, адже неприпустимим є сліпе запозичення іноземного досвіду у сфері організації та діяльності органів кримінальної юстиції.

У підрозділі 2.2. «Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури в країнах Європейського Союзу», враховуючи зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури, рекомендовано вдосконалення законодавства України у цій сфері за такими напрямками:

- 1) посилення дисципліни в органах прокуратури шляхом запровадження додаткових заходів дисциплінарного стягнення;
- 2) розширення функцій органів прокуратури у сфері забезпечення прав людини (запровадження функції роз'яснення законодавства та просвіти населення тощо);
- 3) визначення порядку та механізму здійснення функцій в окремих сферах;
- 4) розширення заходів прокурорського реагування, зокрема актів прокурора (протест, попередження тощо);
- 5) надання Генеральному прокурору України права законодавчої ініціативи та права звернення до Конституційного Суду України щодо відповідності законів Конституції України.

У роботі зроблено висновок про те, що українська прокуратура має ширші, ніж у іноземних державах, можливості щодо забезпечення прав громадян, охоплюючи всі сфери національного законодавства, трудових, цивільних, господарських та інших відносин. Ці функції потребують уточнення, конкретизації механізмів їх реалізації та вдосконалення адміністративного статусу прокурора.

Підрозділ 2.3. «Стандарти адміністративно-правового забезпечення діяльності працівників органів прокуратури у країнах Європейського Союзу» присвячено пропозиціям автора щодо внесення змін до законодавства про прокуратуру, зокрема до ч. 1 ст. 15 Закону України «Про прокуратуру», надавши визначення адміністративно-правового статусу прокурора із застосуванням функціонального підходу: «прокурор є посадовою особою органів прокуратури, що здійснює нагляд за досудовим розслідуванням, у межах своєї компетенції, у формі процесуального керівництва, а також підтримання державного обвинувачення у суді». А також доповнити положення Закону України «Про прокуратуру» Розділом 12 «Стандарти адміністративно-правового забезпечення прокуратури», у якому за запропонованою класифікаційною характеристикою стандартів адміністративно-правового забезпечення прокуратури визначити основні засади її діяльності.

Адміністративно-правовий статус прокурора у дисертаційній роботі визначається сукупністю закріплених в адміністративному законодавстві прав, обов'язків, відповідальності, а також повноважень, якими наділений прокурор для реалізації його компетенції.

Розділ 3 «Шляхи імплементації європейських стандартів організації та діяльності прокуратури в Україні» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1. «Передумови реформування адміністративно-правового регулювання діяльності прокуратури в Україні» окреслено основні напрями реформування адміністративно-правового регулювання діяльності прокуратури в Україні.

Встановлено, що подальше реформування прокуратури стане можливим лише за умови вжиття першочергових заходів для оцінки дотримання чинними прокурорами стандартів професійної компетентності, доброчесності та етики. І за умови, що інші, належним чином підготовлені кандидати, отримують можливість служити в органах прокуратури всіх рівнів, дотримуючись зазначених стандартів.

Зроблено висновок, що реформування прокуратури має відбуватися в наступних напрямках:

1) у сфері недискримінації – залучення міжнародних експертів та представників громадянського суспільства та розробка навчального курсу для працівників правоохоронних органів щодо запобігання дискримінації з боку працівників правоохоронних органів стосовно вразливих верств суспільства;

2) у сфері захисту прав дітей – впровадження міжнародного досвіду щодо методів сертифікації для встановлення критеріїв відбору на посади соціальних працівників, вихователів та інших осіб, які працюють з дітьми;

3) у сфері дотримання права на життя – розробка методичних рекомендацій для правоохоронців щодо принципів ефективного розслідування, заснованих на практиці ЄСПЛ, включення обов'язкових тем для навчання та підвищення кваліфікації правоохоронців відповідно до стандартів і практики ЄСПЛ, характерних для України про порушення процесуальних аспектів статей 2 і 3 Конвенції;

4) у сфері дотримання права на приватне життя – забезпечення щорічної публікації деперсоніфікованих звітів про масштаби негласних слідчих дій, які обмежують права на конфіденційність, і використання їх результатів у розслідуванні пов'язаних злочинів і судових рішень;

5) у сфері боротьби з тортурами – створення автоматичної системи реєстрації відвідувачів у кожній адміністративній будівлі МВС, додаткове запровадження особистого обліку затриманих (арештованих);

6) у сфері громадського контролю – ініціювання розробки нормативно-правового акту щодо механізмів здійснення територіальними громадами громадського контролю за діяльністю підрозділів МВС з розробкою відповідного офіційного положення

У підрозділі 3.2. «Напрями удосконалення стандартів адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури в Україні на основі зарубіжного досвіду» автор доводить, що європейські стандарти адміністративно-правового забезпечення мають велике значення у процесі європейської інтеграції нашої держави, оскільки: 1) можуть використовуватися

як один із базових критеріїв оцінки загального стану розвитку національної правової системи; 2) виступають універсальним індикатором рівня розвитку національної системи кримінальної юстиції; 3) мають визначальне значення у процесі європейської інтеграції нашої держави у сфері правоохоронної діяльності; 4) можуть використовуватися одним із базових критеріїв оцінки загального стану розвитку національної правової системи.

Зазначено, що ослаблення державного контролю за станом законності неминуче ускладнить кримінальну ситуацію, насамперед у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина, різко посилить розбалансованість конституційно встановленої вертикалі державної влади тощо. Головне завдання прокуратури в Україні полягає в тому, щоб на основі науково обґрунтованого прогнозування, передбачення, досконалого знання стану справ забезпечити надійну безпеку у всіх сферах життєдіяльності країни, запобігти та нейтралізувати потенційні загрози, ефективно протидіяти їм, у тому числі заходами прокурорського реагування.

Встановлено, що метою проведення ефективної державної політики боротьби зі злочинністю є можливість прокуратури України функціонально та структурно зберегти свою конституційну незалежність та правову самостійність.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання полягає у тому, що відображені у дисертації теоретичні положення, пропозиції та рекомендації можуть бути реалізованими у:

правотворчій діяльності – для удосконалення законодавства України, підзаконних нормативних актів Генеральної прокуратури України, які регламентують діяльність прокуратури;

правозастосовній діяльності – для удосконалення судової практики, а також стандартів забезпечення представництва інтересів громадянина або держави в суді;

науково-дослідній діяльності – для подальшого наукового осмислення та вирішення проблем правового забезпечення додержання стандартів правового забезпечення діяльності прокуратури;

навчальному процесі – під час викладання дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Судові та правоохоронні органи України», «Прокуратура України», «Правові інституції України», а також при підготовці підручників та методичних матеріалів із зазначених дисциплін.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладені у десяти наукових працях, у тому числі: чотирьох статтях у вітчизняних фахових виданнях, одній статті у іноземному науковому періодичному виданні; п'яти тезах у матеріалах наукових конференцій.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів у розкриття змісту дисертації відповідають вимогам МОН України та Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Отож, дисертація пройшла належну апробацію, є самостійною науковою працею і має завершений характер.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації.

Ознайомлення з текстом автореферату дисертаційного дослідження дає підстави для висновку, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що ставляться Міністерством освіти і науки України. Зміст автореферату відображає основні положення, результати і висновки дисертаційної роботи Бойка П.Г. Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

Дискусійні положення і зауваження. Як і будь-яке наукове дослідження, рецензована робота містить окремі дискусійні положення, до неї можна висунути зауваження, переважно рекомендаційного характеру.

1. Зокрема, аналіз європейських стандартів організації та діяльності прокуратури в Україні, враховуючи євро інтеграційний поступ нашої держави, слід розпочинати із концепції належного урядування (good governance). Цей концепт має вміщує досить широкий перелік принципів: відкритості, участі, підконтрольності, ефективності, узгодженості та інші, проте в статті 3 Угоди про асоціацію саме він поряд із верховенством права, боротьбою з корупцією, боротьбою з різними формами транснаціональної організованої злочинності й тероризмом, сприяння сталому розвитку і ефективній багатосторонності став головним принципом для посилення відносин між Сторонами. Він має характеристики стандарту, причому загального та основоположного у побудові належного державного механізму. Тому для аналізу стандартів організації та діяльності органів прокуратури так само варто було його брати за основу.

2. Також варто було б проаналізувати стандарти, їх регулятивну роль та рівень імперативності, що передбачені Кодексом професійної етики та поведінки прокурорів, затвердженим Всеукраїнською конференцією прокурорів (2017), зважаючи на те, що Європейські керівні принципи етики і поведінки для прокурорів, ухвалені конференцією європейських генеральних прокурорів (2005) були розглянуті та проаналізовані.

3. На сторінці 67 дисертації автор аналізує ряд теоретичних позицій щодо визначення статусу та ролі органів прокуратури в механізмі державної влади: 1) прокуратура як інститут законодавчої влади; 2) прокуратура як інститут виконавчої влади; 3) прокуратура як самостійний інститут у системі судової влади; 4) прокуратура як самостійна, контрольно-наглядова гілка влади. Проте деталізації потребує позиція самого автора, адже у тексті дисертації дано детальну характеристику кожної теоретичної концепції, проте під час публічного захисту варто вказати, яку із запропонованих концепцій підтримує автор, або запропонувати власну авторську концепцію.

4. На сторінці 74 дисертації автор говорить про забезпечення прозорості і гласності у діяльності прокуратури, проте автор їх вживає як синоніми не розмежовуючи. Складається враження, що має місце підміна понять. Під час публічного захисту вважаємо за доцільне розмежувати зазначені категорії та запропонувати їх авторське бачення.

5. На сторінці 81 дисертації автор пропонує поетапний розподіл процесу становлення та розвитку прокуратури в Україні: 1) період перебування України у складі Російської імперії (1722-1917 рр.); 2) період Української Народної Республіки (1917-1922 рр.); 3) період Радянського Союзу (1922-1991); 4) період

незалежності. Кожен із етапів має право на існування, проте будь-яка систематизація повинна бути заснована на чітких критеріях. Із змісту роботи не зрозуміло, чому наведені етапи є етапами розвитку саме інституту прокуратури, а не тільки загалом української державності. Також четвертий етап потребує більшої деталізації, оскільки статус і значення органів прокуратури протягом періоду незалежності, в тому числі і в частині адаптації законодавства України про прокуратуру до норм і стандартів ЄС, зазнавали серйозних трансформацій, що і повинна відображати систематизація.

6. Робота містить окремі стилістичні та граматичні помилки та описки.

Проте, незважаючи на перелічені зауваження, вони не впливають на позитивну оцінку якості роботи в цілому.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Бойка Петра Григоровича на тему «Європейські стандарти адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури в Україні» є завершеною, самостійно підготовленою науковою працею.

Актуальність обраної тематики дослідження, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладеного в наукових працях повністю відповідають вимогам, що ставляться до дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Дисертація Бойка П.Г. відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Тетяна КАРАБІН

Підпис засвідчено:

Проректор з науково-педагогічної роботи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
доктор юридичних наук, професор

Олександр РОГАЧ